

Fietstocht Haarlem & Water

Het Hoogheemraadschap van Rijnland staat voor droge voeten en schoon water. Dorette Corbey is op de lijst van de PvdA gekozen tot waterschapsbestuurder. Met de fietstocht wil Dorette laten zien wat 'droge voeten en schoon water' in onze omgeving inhoudt.

Het is mooi weer op 5 september als bij Station Haarlem zich zo'n 20 mensen verzamelen om te gaan fietsen. Het wordt een fietstocht met een verhaal op 5 stopplaatsen. De eerste stop in het Rozenprieel, een van de buurten in Haarlem waar bodemdaling duidelijk zichtbaar is. Bodemdaling wordt veroorzaakt door inklinking van het veen. In Haarlem zijn er buurten op zand gebouwd, vaak oude strandwallen, en er zijn buurten op veen. De veenbuurten zijn meer gevoelig voor wateroverlast en ook bodemdaling. Op de website van Rijnland is per pand te zien of er dan niet wateroverlast is. Zie: <https://rijnland.klimaatatlas.net> (kijk op de kaart wateroverlast panden, maar ook andere kaarten zijn interessant). In Haarlem is bodemdaling duidelijk zichtbaar, maar in Gouda is het veel erger. Daar neemt Rijnland in samenwerking met de gemeente een aantal maatregelen. Gemeenten hebben zeker ook een taak om bij te dragen aan oplossingen voor wateroverlast. In Rotterdam zijn er 'waterpleinen' waar overtollig water bij hevige regenbuien tijdelijk kan blijven liggen zodat huizen en riolen er geen last van hebben. Haarlem doet mee aan de klimaatstresstest.

De tocht gaat verder langs het Spaarne via de Zuid Schalkwijkerweg richting de Ringvaart. De oevers van het Spaarne zijn gedeeltelijk beschoeid; Rijnland streeft naar zoveel mogelijk natuurvriendelijke

oevers, omdat dat goed is voor de waterkwaliteit en de planten en de vissen. Natuuroevers zijn echter niet overal mogelijk. Als we weer fietsen blijkt dat veel mensen zich niet realiseerden dat de Schalkwijkerweg een dijk is. En dat het hoogteverschil tussen het Spaarne aan de rechterkant en de polder aan de linkerkant best groot is. Rijnland is verantwoordelijk voor het onderhoud van de dijk, de gemeente voor de weg. Vanwege de bouwplannen op het terrein van Tjade aan de ringvaart zijn er wel wat uitdagingen, zowel voor Rijnland als de gemeente. We passeren de Put van Vink en een afgerasterd terrein waar giftige afvalstoffen werden gedumpt. Er zijn plannen het terrein te herontwikkelen en waterwoningen te realiseren.

Langs de Schalkwijkerweg zijn er veel inlaten (waar het water binnenkomt), stuwen en duikers (buizen/leidingen onder de grond, bijvoorbeeld onder een weg door). Hier is goed te zien wat polderen in de praktijk inhoudt. Als de inlaat opengaat, moet de stuw verderop ook open. Samenwerking is nodig om tot optimaal resultaat te komen. Er zijn verschillende perceeleigenaren die allemaal een rol spelen bij de bediening en het onderhoud van de duikers, stuwen en inlaten.

Rijnland stelt voor elke polder het peil van het oppervlaktewater vast. Dat is een arbeidsintensief proces omdat met alle belanghebbenden wordt gepraat. Ook dat is polderen. In de waterschappen wordt veel gedaan om alle functies te faciliteren: bollenboeren hebben weer een ander peil nodig dan veehouders. Veehouders hebben het peil graag laag. Als het peil te hoog is staan de koeien in de nattigheid, kunnen zware maaimachines het land niet op en groeit het gras minder goed. Maar de laatste tijd is er veel kritiek op deze aanpak: te lage waterpeilen leiden tot onnodige CO₂-uitstoot, tot bodemdalingen (inklinken van veengebieden) en het land is minder droogtebestendig. De PvdA wil evenals een aantal andere partijen in het waterschap hier verandering in brengen. Het is goed om met de boeren te overleggen, maar ook andere belangen moeten meegewogen worden. Tegelijkertijd zijn boeren ook nodig voor het waterbeheer: ongeveer tweederde van het grondoppervlak in Nederland bestaat uit agrarisch grondgebied. Dat was de reden dat er destijds voor gekozen is vertegenwoordigers van boeren een aantal vaste zetels (geborgde zetels) te geven in het waterschap. Ook bedrijven en natuurorganisaties hebben geborgde zetels. Daarover is nu bij de PvdA-waterschappers veel discussie: veel PvdA-ers willen de geborgde zetels afschaffen. Kortom, waterbeheer is vaak minder politiek dan bijvoorbeeld de gemeenteraad of provinciale staten, maar er spelen zeker ook grote politieke vraagstukken. De kranten staan er vol mee en er is door de Raad van Leefomgeving en Instastructuur onlangs een advies uitgebracht over de veenweide gebieden. Zie: <https://www.rli.nl/publicaties/2020/advies/stop-bodemdaling-in-veenweidegebieden-het-groene-hart-als-voorbeeld>.

We gaan weer verder en komen op het fietspad langs de ringdijk. We stoppen bij een oude watermolen en een nieuw gemaal. Het nieuwe gemaal zorgt voor het waterbeheer in de Vereenigde Polders. Het dijkonderhoud vraagt veel aandacht. Muskusratten en soms ook bomen bedreigen de dijken. Bomen zijn vooral een gevaar als ze omwaaien, dan kunnen ze een heel stuk dijk meenemen. Daarom zijn meestal alleen wilgen toegestaan, die minder gevaar opleveren. Op die plek is ook goed zichtbaar dat Schalkwijk voor de bouw flink opgehoogd is. Daarmee voorkom je waterproblemen, en daaraan hebben we ook de Molenplas te danken: uitgraving van de plas leverde het zand waarmee Schalkwijk opgehoogd werd. In de jaren '80 was er minder aandacht voor water bij nieuwbouw, nu is die aandacht er weer meer.

Na de koffie aan de Molenplas komen we bij de waterzuivering van Schalkwijk. Bacteriën doen het eigenlijke werk is de ronde zuiveringsbakken. Na zuivering blijft er slib over, waaruit biogas gewonnen kan worden. Dat gebeurt centraal op het terrein van de waterzuivering Haarlem Waarderpolder.

Binnenkort wordt de zuivering van Schalkwijk gesloten. Het riool uit Schalkwijk wordt dan met een persleiding verbonden met de afvalwaterzuivering in Zwaanshoeks. Er zijn veel ontwikkelingen in de waterzuivering: in Leiden komt een installatie die medicijnresten uit het afvalwater gaat halen. De kennis daarover is nog beperkt, maar al doende hoopt Rijnland te leren. In Haarlem Waarderpolder komt een hele nieuwe installatie, maar de beeldbepalende slibtorens blijven staan.

Zuiveringsinstallaties zijn ook steeds meer grondstoffenfabrieken: fosfaten en andere nuttige stoffen worden teruggewonnen. Ook hier weer veel ontwikkelingen.

De fietstocht was heel gezellig, mooi en informatief. Voor veel van de fietsers was het een kennismaking met het Waterschap, voor Dorette een goede gelegenheid om te haar ervaringen in het waterschap te delen. En om afspraken te maken met de PvdA-ers in de Provincie, Eerste Kamer en in Haarlem. In het voorjaar Deel 2: een fietstocht langs de zuivering Haarlem Waarderpolder naar de historische gebouwen in Spaardam met verhalen onder andere over droogte. Voor vragen, opmerkingen en suggesties kan iedereen bij Dorette terecht (dorette.corbey@vv.rijnland.net). Dank voor jullie deelname en belangstelling! En dank voor de rozen!

